

Een opvallend schilderij

DE WILLIBRORDKERK TE VLEUTEN van Kees Valkenstein

Tijdens de presentatie van onze derde speciale uitgave „Kees Valkenstein en de Vleutense polder” in de Kees Valkensteinschool was ook een kleine expositie ingericht van enkele bewaard gebleven creaties van deze veelzijdige kunstenaar. Naast een groot aantal boeken en een aantal poppen uit particulier bezit waren enkele tekeningen en oude publicaties te zien, afkomstig uit het Gemeentearchief.

Het meest opvallende stuk was evenwel een schilderij van 115 x 89 cm, voorstellende de Willibrordkerk te Vleuten, gesigneerd *K. Valkenstein, aug. '89*.

Op het eerste gezicht ziet de omgeving er nogal gefantaseerd uit maar bij nadere beschouwing blijkt dat niet zo te zijn. Goed, er is met de perspectief niet al te zorgvuldig omgegaan maar ongeveer alles wat we op het schilderij zien is er ook in dat jaar geweest!

Kees heeft de Willibrordkerk recht van voren geschilderd zodat hij voor dit aanzicht met de rug naar het huidige station heeft gestaan. De Vleutense wetering op de voorgrond is wel erg breed uitgevallen en ook loopt de bocht precies andersom maar die vrijheid gunnen we hem. De praam is wel weer een stukje werkelijkheid want de wetering heeft nog tot ver in deze eeuw een functie gehad bij het vervoer van kwekersproducten naar de veiling in Utrecht.

Het slootje dat van de wetering aftakt en in noordelijke richting verdwijnt heeft er echt gelegen. Het liep waar nu ongeveer het woonhuis van Wolters senior staat en kwam in de wetering uit tegenover de achtertuin van fotograaf Hans Nijman. Er bestaat nog een oude prentbriefkaart waarop de brugleuningen te zien zijn.

Hoewel het driehoekige perceeltje tussen slootje, wetering en Dorpsstraat veel te klein is uitgevallen, is het waarschijnlijk juist dat hier geen huizen zijn afgebeeld. Het verenigingsgebouw (Icarus), het huis van bakker Van Munster, het huis van dokter Schuurs (Max Mijderwijk) en het trapgevelhuis van de familie Goes dateren alle van latere jaren; van na 1889 dus.

De twee boerderijachtige huizen met de hooiberg geven onmiskenbaar de plaats aan van de voormalige boerderij „Hinderstein” die, qua bouwtrant, heel goed van rond 1900 kon dateren. Echt oud was de boerderij, die in 1961 werd gesloopt, beslist niet.

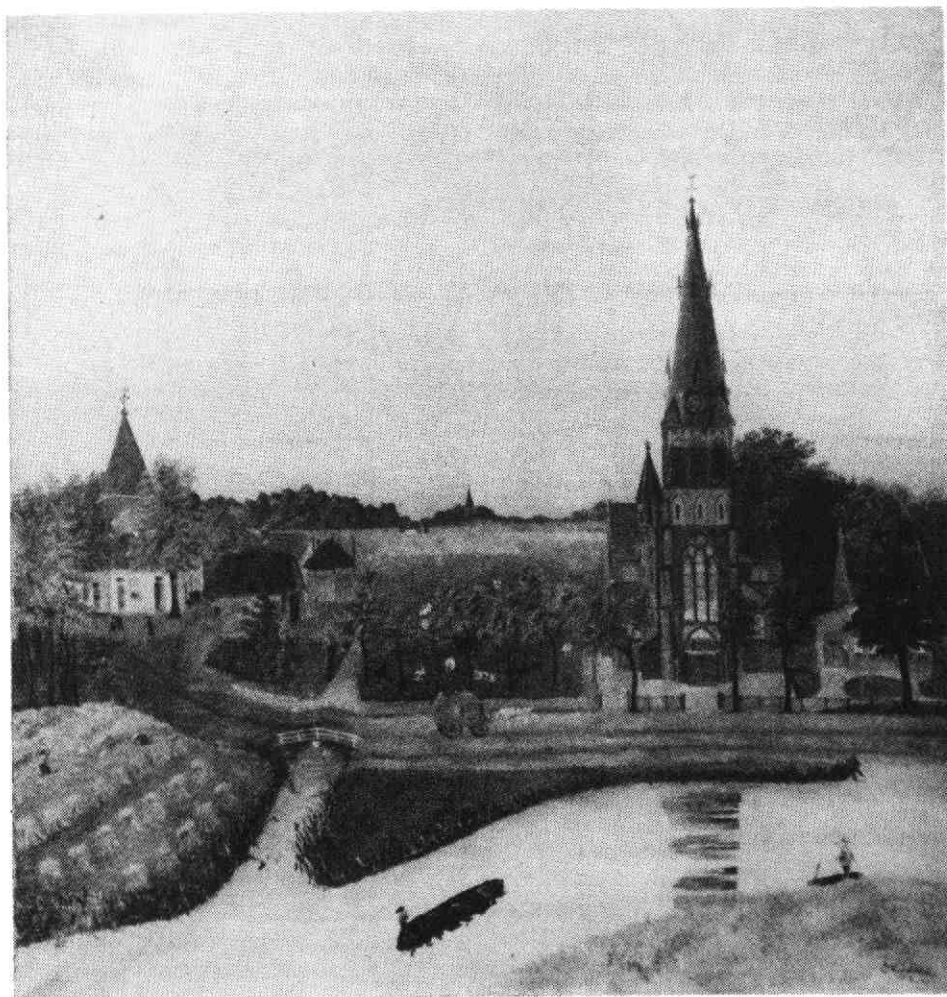
Nu komen we aan een merkwaardigheid. Vanaf het station zijn de voorgevels van de broederschapshuisjes absoluut niet te zien en hadden we een vrij uitzicht op de zijgevel van het grote witgepleisterde kerkgebouw dat op dit schilderij helemaal niet voorkomt. Ook buigt de weg hier weer precies andersom. Wèl zien we dat de toren van de Hervormde kerk al een spits had zoals we die nu nog kennen. Op oudere gravures en tekeningen is de kerk altijd afgebeeld met een veel lagere „spits”.

Links naast het bruggetje op de voorgrond moet volgens mij al in 1889 het witte huisje met rieten dak hebben gestaan (Massop?) dat pas in het begin van de jaren zestig is verdwenen. De oude huizen, de winkel van Lubach (Broekhuuse, nu woning van Léon van Esch) en het complex van „De Brouwerij” vallen buiten de compositie van dit schilderijstuk.

Tenslotte zien we nog twee herkenbare gebouwen. Dat is in de verte — op deze reproductie in zwart-wit niet zo herkenbaar — de witte boerderij aan de smalle Thematerweg en aan de horizon de toren van de Katholieke kerk uit 1885 in Maarssen die, voordat de wijk Hinderstein werd gebouwd, vanaf dit punt duidelijk zichtbaar was.

Al met al is het schilderij niet op alle punten even betrouwbaar maar het is toch bijzonder plezierig dat het van de pastoriezolder naar beneden gekomen is. Niemand van de thans in functie zijnde pastores of parochiebestuurders had het ooit gezien. „Het kan best zijn dat pastoor Beutener het eigenhandig na het overlijden van Kees in 1952 op zolder gezet heeft” veronderstelt Wil de Frankrijker, die er voor gezorgd heeft dat wij het schilderij mochten exposeren en fotograferen!

K. B. N.

Op deze reproductie hebben wij een stuk van de hoge hemel boven de torenspits laten vervallen.